

Джо Абъркромби - „Полукрал“

ДУХАШЕ БУРЕН ВЯТЪР В НОЩТА, в която Ярви разбра, че е крал. Или по-скоро полукрал. Вятър търсач, така го наричаха хората в Гетланд, защото търсеше и винаги намираще всяка пролука и всяка ключалка, през които да влети с воя на майка Море в стаята и да я изпълни с мъртвешка леденина, независимо колко високо беше накладен огънят и колко скупчени един в друг седяха хората около него.

Той натискаше капациите на тесните прозорци на стаята на майка Гундринг, тресеше дори обкованата с желязо врата. Тормозеше пламъците в огнището и те му отвръщаха с гневно съскане и пращане, караха сенките от провесените от тавана снопове билки да танцуват по стените и светлината да играе по корена в чепатите пръсти на майка Гундринг.

– Ами този?

Приличаше на най-обикновено коренище с пръстта по него, но Ярви знаеше, че е повече от това.

– Черен език.

– И защо един пастор би посегнал към него, принце мой?

– Пасторът се надява никога да не се налага да го прави. Отварата му няма вкус, нито мирис или цвят, но е смъртоносна отрова.

Майка Гундринг хвърли корена настрана:

– Понякога се налага пасторът да посяга към зловещи неща.

– Пасторът трябва да избира по-малкото зло – отвърна Ярви. – И винаги да се ръководи от всеобщото благо. Позна пет от пет. – Майка Гундринг кимна одобрително и Ярви се изчерви от гордост. Одобрението на пастора на Гетланд не се печелеше лесно.

– А въпросите на изпита ще са по-лесни.

– Изпитът. – Ярви потърка нервно с палец кривата длан на сакатата си ръка.

– Ще го издържиш.

– Не можеш да си сигурна.

– Пасторът винаги се съмнява...

– Но никога не показва неувереност – довърши Ярви.

– Ето, виждаш ли? Познавам те.

– Беше истина, никой не го познаваше така добре като нея, дори хората от семейството му. Най-малко хората от това семейство.

– Никога не съм имала по-схватлив ученик. Ще издържиш от първия път.

– И повече няма да бъда принц Ярви. – Мисълта го изпълни с облекчение. – Няма да имам повече семейство и наследствено право върху трона.

– Ще бъдеш брат Ярви и Съборът ще бъде твоето семейство. – Светлината на огъня огря бръчките покрай очите на майка Гундринг, когато тя се усмихна. – Твое наследствено право ще бъдат билките, книгите и благото слово. Ще помниш и съветваш, ще лекуваш и говориш истината, ще знаеш тайните проходи и ще проправяш пътя на баща Мир на всички езици. Също като мен. Няма по-благородна кауза от тази, пък каквото щат да дрънкат мускулестите дръвници в тренировъчния квадрат.

– Не е лесно да игнорираш мускулестия дръвник в квадрата, когато си вътре с него.

– Ха. – Майка Гундринг изви презрително устни и се изплю в огъня. – Веднъж издържиш ли изпита, ще ходиш там само да лекуваш счупени глави, когато играта им загубее. Един ден ще носиш моя жезъл. – Тя кимна към подпрения на стената, заострен в долния край прът от елфически метал, покрит по цялата си дължина с поредица от вдлъбнатини и изпъкнали навън щифтове. – Един ден ще седиш до Черния трон и ще бъдеш отец Ярви.

– Отец Ярви. – Той се сгърчи неловко на ниското столче. – Нямам мъдростта за това. – Всъщност му липсваше смелост, но не намери кураж да го признае.

– Мъдростта идва с учене, принце мой.

Ярви вдигна лявото си подобие на ръка:

– Ами ръцете? Те порастват ли с учене?

– Може да ти липсва една ръка, но бог ти е дал по-рядко срещан дар.

– Хм – изсумтя той. – Хубав глас и певчески умения ли имаш предвид?

– Защо не? Но също така остър ум, състрадание и сила. Е, такава сила, с която се става велик пастор, не велик боец, но все пак. Докоснат си от баща Мир, Ярви. Не забравяй: силни мъже – много, мъдрите са малко.

– Ето защо от жените стават по-добри пастори. – Те правят и по-добър чай, като цяло. – Гундринг сръбна от чашата, която като всяка вечер й бе донесъл, и отново кимна с одобрение.

– Но ето че и правенето на чай е сред множеството ти дарби.

– Работа за герои, няма що. Ще ме ласкаеш ли по-малко, когато вече не съм принц, а пастор? – Ще получаващ колкото ласкателство заслужаващ, а през останалото време – ритник по задника.

– Е, някои неща никога не се променят – въздъхна Ярви.

– А сега история.

Майка Гундринг свали една книга от рафта и камъните по златистия кожен гръб проблеснаха в зелено и червено.

– Сега? Трябва да ставам преди първите лъчи на майка Слънце, за да нахраня гълъбите ти. Надявах се да поспя малко преди това...

– Ще те оставя да се напиш, когато издържиш изпита.

– Не, няма.

– Прав си. Няма. – Тя облиза пръст и древната хартия зашумоля, когато започна да прелиства страниците. – Кажй сега, принце мой, на колко части елфите разкъсаха бог?

– Четиристотин и девет. Четиристотинте малки богове, шестимата върховни богове, първата жена, първият мъж и Смърт, който пази Последната врата. Но не е ли по-скоро работа на молитвоплетеца отколкото на пастора да знае това? Майка Гундринг цъкна с език:

– Работа на пастора е да знае всичко, защото само онова, което познаваш, можеш да контролираш. Назови шестимата върховни богове.

– Майка Море и баща Земя, майка Слънце и баща Луна, майка Война и...

Вратата се отвори с трясък и вятърът търсач влетя в стаята. Пламъците в огнището подскочиха в същия момент, в който и Ярви скочи на крака. Светлината им заблещука в стотиците стъклени буркани и бутилки по рафтовете. Фигурата на новодошлия изкачи тичешком стъпалата и сноповете провесени от тавана билки започнаха да се полюшват като тела под бесилката, докато той се провираше през тях.

Косата на чичото на Ярви, Одем, беше мокра от дъжда и залепнала за бледото му лице, а гърдите му се вдигаха и спускаха учестено. Вторачи се в Ярви с широко облещени очи, отвори уста, но не проговори. Не се искаше рядка дарба, за да разбереш, че раменете му не бяха превити под тежестта на добри новини.

– Какво има? – изграчи сподавено Ярви със свито на топка от страх гърло.

Чичо му се свлече на колене и опря длани в мърлявата слама на пода. Склони глава и изрече дрезгаво само две думи:

– Кралю мой. Така Ярви разбра, че баща му и брат му бяха мъртви.

ВЪОБЩЕ НЕ ИЗГЛЕЖДАХА МЪРТВИ. Просто много бледи, положени по гръб върху хладните каменни плочи, в хладната стая, покрити до подмишниците с плащаница,

върху които лъщяха извадени от ножниците мечовете им. Ярви имаше чувството, че всеки момент устните на брат му ще потрепнат и той ще се събуди. Че баща му ще отвори очи и погледът му, изпълнен с обичайното презрение, ще срещне неговия. Но това не стана. Това никога повече нямаше да стане. Смърт беше отворил пред тях Последната врата, а от нея досега никой не се беше върнал.

– Как е станало?

Чу Ярви гласа на майка си откъм вратата. Както винаги, дори не потрепваше.

– Предателство, кралица моя – промърмори чичо Одем.

– Вече не съм кралица.

– Разбира се... съжалявам, Лейтлин.

Ярви протегна ръка и докосна леко рамото на баща си. Толкова студено. Замисли се кога последно го беше докосвал. Беше ли го докосвал някога въобще?

Добре помнеше последния път, когато размениха нещо повече от дума. Беше преди месеци. „Мъжът размахва коса и бойна секира – беше казал тогава баща му.

– Мъжът тегли рало в полето и стяга възел на палубата. Но преди всичко мъжът удържа мястото си в бойния ред. Той стои рамо до рамо с онзи до него. Що за мъж е този, който не може да направи това?“

„Не съм искал половин ръка“, беше отвърнал Ярви, хванат в капана, в който така често се озоваваше – прикован натясно между срама и гнева. „А аз не съм искал половин син.“ И сега крал Утрик беше мъртъв и кралската корона, набързо стеснена, тежеше на главата на Ярви. Прекалено тежък товар за такъв най-обикновен тънък златен обръч.

– Попитах как са загинали? – проговори отново майка му.

– Отиваха да преговарят за мир с Гром-гил-Горм.

– Не може да има мир с проклетите ванстерландци – разнесе се плътният боботещ глас на Хюрик, избрания щит на майка му.

– Трябва да бъдат отмъстени – каза майката на Ярви. Чичо му се опита да укроти страстите:

– Разбира се, но първо е време за траур. Освен това върховният крал забрани открита война, докато не...

– Мъст! – Гласът ѝ разцепи тишината, по-остър от бръснач. – Светкавична и изпепеляваща.

Погледът на Ярви се премести към трупа на брат му. Искаш бързина и жар, ето ги, той е всичко това, беше всичко това. Масивна челюст, дебел врат и наченки на тъмна като на баща им брада. Пълна противоположност на Ярви. Брат му го обичаше, поне така предполагаше. Странна, грубиянска и изпълнена със синини любов, където братското потупването по бузата се доближаваше силно до шамар. Любов, която човек изпитва към нещо значително по-нисше от него.

– Мъст – изръмжа Хюрик. – Ванстерландци трябва да си платят.

– Забрави проклетите ванстерландци – каза майка му.

– Заради собствените си хора сме длъжни да го направим. Те трябва да видят, че новият крал има желязо в жилите. И чак тогава, когато са преклонили глави и са застанали удобно на колене, тогава, ако щеш, накарай майка Море да прелее от сълзите ти.

Чичо му въздъхна тежко:

– Така да бъде, мъст. Но той готов ли е, Лейтлин? Момчето не е боец...

– Той трябва да се бие, готов или не! – отсече майка му.

Ярви беше свикнал хората да говорят за него в присъствието му така, все едно не беше просто сакат, но и глух. Очевидно изненадващото му издигане на власт не беше в състояние да промени старите навици.

– Подготви нападението.

– Къде ще ги ударим? – попита Хюрик.

– Няма значение, важно е само че ще ги ударим. Остави ни насаме.
Ярви чу вратата да се затваря, после тихите стъпки на майка си по студения под.
– Престани да плачеш.
Едва в този момент Ярви осъзна, че очите му се бяха налели със сълзи. Изтри ги засрамен и подсмъркна. Засрамен, вечно засрамен.
Тя стисна раменете му:
– Застани изправен, Ярви.
– Съжалявам – извини се той, изпъна гръб и опита да изпъчи гърди, както би направил брат му. Извиняваше се, вечно се извиняваше.
– Сега си крал. – Тя оправи изкривената закопчалка на наметалото му и опита да приглади светлорусата му коса – късо подстригана, но все така непокорно шръкнала във всички посоки. Постава хладни пръсти на бузата му.
– Повече никога не се извинявай. Сега трябва да препашеш меча на баща си и да поведеш нападението срещу Ванстерланд.
Ярви преглътна тежко. Мисълта за участие в нападение винаги го изпълваше с ужас. А да предвожда такова? Одем явно беше забелязал ужаса в погледа му.
– Аз ще съм рамо до рамо с теб в редицата, кралю мой, щитът ми ще е винаги изправен пред теб. С каквото мога да ти помогна, ще го направя.
– Приеми благодарностите ми – смотолевы Ярви.
Всичко, което искаше в момента, бе да отиде в Скекенхаус, където да положи изпита за пастор, и после да седи в сянката и никога да не излиза напред, в светлото. Но тези му мечти бяха станали на прах. Като зле забъркана вар надеждите му бяха обречени да се изронят.
– Трябва да накараш Гром-гил-Горм да си плати за стореното – каза майка му. – А след това да се ожениш за братовчедка си.
Невярващ на ушите си, Ярви се вторачи в стоманеносивите ѝ очи. Гледаше я от долу нагоре, защото тя все още беше малко по-висока от него.
– Какво?
Лекият допир изчезна и пръстите ѝ стиснаха здраво брадичката му.
– Чуй ме, Ярви, добре ме чуй. Сега си крал. Това може и да не е каквото и двамата с теб сме искали, но това е всичко, с което разполагаме. Сега всичките ни надежди са в твои ръце и ти ги държиш застанал на ръба на пропаст. Нямах уважението на хората. Имаш много малко съюзници. Длъжен си да сплотиш семейството ни, като се ожениш за дъщерята на Одем, Изриун, точно както щеше да направи брат ти. Уговорено е. Решено е.
Чичо Одем побърза да компенсира леда с топлина.
– Нищо не би ме зарадвало повече от това да стана твой баща по женитба, кралю мой, и да видя семействата ни свързани завинаги.
За чувствата на Изриун не стана дума, забеляза Ярви, нито за неговите.
– Но...
Веждите на майка му се ключиха. Очите ѝ се присвиха. Беше виждал корави мъже, герои, да треперят под този поглед, а той със сигурност не беше герой.
– Аз бях сгодена за чичо ти Удил, за чиито умения с меча воините все още шептят от страхопочитание. За чичо ти Удил, който трябваше да стане крал. – Гласът ѝ леко потрепери, сякаш думите ѝ причиняваха болка. – Когато майка Море го погълна и хората вдигнаха празна погребална могила на брега, вместо за него аз се омъжих за баща ти. Аз загърбих чувствата си и изпълних дълга си. И ти ще направиш същото.
Ярви сведе поглед към мъртвото тяло на брат си и се замисли как успяваше тя да запази хладнокръвие и да крои планове за бъдещето, когато труповете на съпруга и сина ѝ лежаха само на ръка разстояние.

– Нима няма да пророниш и сълза за тях?

Лицето ѝ внезапно се сгърчи в спазъм и всичката красота от него изчезна. Устните ѝ се изкривиха и оголиха зъби, клепачите се стиснаха и жилите на шията ѝ изскочиха. После тя пое разтреперана дъх, приглади на място един златист кичур коса и само след миг отново беше както преди.

– Поне един от двамата ни трябва да се държи като мъж.

След този „кралски“ подарък тя се обърна и излезе от стаята. Ярви стисна гневно юмруци. Естествено, успя само наполовина – палецът на сакатата му ръка просто се притисна в кривото чуканче на единствения пръст.

– Благодаря за окураженията, майко.

Ядосан, вечно ядосан. И винаги чак след като вече няма полза от гняв. Чу зад себе си тихите стъпки на чичо си.

– Знаеш, че майка ти те обича – прошепна той, сякаш говореше на плашливо жребче.

– Знаем ли?

– Но сега тя трябва да е силна. За теб. За земята ни. За баща ти. Ярви отмести очи от лицето на баща си и ги спря на това на чичо си. Толкова еднакви и същевременно така различни.

– Благодаря на боговете, че те има – каза той и думите заседнаха в гърлото му.

Поне един човек в това семейство го беше грижа за него.

– Съжалявам, Ярви. Наистина. – Одем сложи ръка на рамото му и в очите му имаше сълзи. – Но Лейтлин е права. Трябва да постъпим така, както е най-добре за Гетланд. Трябва да загърбим чувствата си.

Ярви пое дълбоко дъх:

– Знаем.

Неговите чувства бяха загърбени откакто се помнеше.